

RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

UAB FMĮ „MYRIAD CAPITAL“

Paskirtis

Atsakingas asmuo

Patvirtinta

Patvirtinimo data

Vidiniam naudojimui

Atitikties pareigūnas

Valdybos sprendimu

2022-01-12

RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

1. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Rizikos valdymo politika (toliau – **Politika**) reglamentuoja rizikos, galinčios susidaryti UAB FMĮ „Myriad capital“ (toliau – **Įmonė**) vykdant veiklą ir teikiant investicines ir (ar) papildomas paslaugas, identifikavimą ir jos valdymo priemones.
- 1.2. Politika parengta vadovaujantis (i) Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymu (toliau – **FPRĮ**), (ii) 2016 m. balandžio 25 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/565, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva papildoma nuostatomis dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų bei veiklos sąlygų ir toje direktyvoje apibrėžtų terminų, (iii) Lietuvos banko valdybos 2018 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 03-111 patvirtintomis Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisyklėmis (toliau – **VOT**); (iv) Lietuvos banko valdybos 2015 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 03-35 patvirtintu Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių finansinių, priežiūrai skirtų finansinių ir kapitalo pakankamumo ataskaitų teikimo tvarkos aprašu (toliau – **Aprašas**); (v) Lietuvos banko valdybos 2015 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 03-92 patvirtintomis Finansų maklerio įmonių valdymo ir kapitalo pakankamumo vertinimo proceso taisyklėmis, (vi) Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 03-174 patvirtintu Informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašu bei kitais galiojančiais Įmonės veiklą reguliuojančiais Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais, priežiūros institucijų gairėmis ir pozicijomis.
- 1.3. Įmonė šioje Politikoje apibrėžia Įmonės rizikos valdymo priemonių sukūrimą, veiksmingą rizikų nustatymą, valdymą, stebėjimą ir informavimą apie tokią riziką, tinkamus vidaus kontrolės mechanizmus, įskaitant patikimas valdymo ir apskaitos procedūras, pagrindinius rizikos vertinimo sistemos principus, veiklos riziką ribojančių priemonių taikymą.
- 1.4. Jei būtų neatitikimų tarp šios Politikos ir imperatyvių teisės aktų nuostatų, taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos.

2. Sąvokos

- 2.1. Šioje Politikoje, išskyrus, jeigu kontekstas aiškiai reikalaujant kitos reikšmės, toliau nurodytos sąvokos, parašytos iš didžiosios raidės, turi žemiau nurodytas reikšmes:
 - 2.1.1. **ICAAP** Įmonės valdymo, sprendimų priėmimo ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (angl. *Internal Capital Adequacy Assessment Process*).
 - 2.1.2. **IRT** Informaciniai ryšiai ir technologijos.
 - 2.1.3. **Registras** Įmonės veiklos rizikų registras.

3. Pagrindinės rizikų rūšys

- 3.1. Atsižvelgiant į tai, kad Įmonė nevykdo prekybos savo sąskaita, pagrindiniai veiksniai (rizikos), galintys daryti įtaką Įmonės veiklos tęstinumui, yra šie:

	Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
3.1.1.	Rizika, susijusi su Įmonės veikla. Ši rizika suprantama kaip veiklos sritims priskiriama ir kontroliuojama rizika, kuri susijusi su pajamų uždirbimu bei operacine rizika. Rizika, susijusi su Įmonės veikla, sudeda iš:	
a)	Finansinės rizikos , kuri yra nuolat stebima ir prižiūrima Įmonės direktoriaus ir gali būti balansuojama paslaugų įkainiais arba kapitalo didinimu:	
i)	Kredito ir sandorio šalies rizikos	Įmonės patiriama rizika, kad kita šalis nesugebės vykdyti įsipareigojimų Įmonei. Įmonė riziką valdo iki sandorių sudarymo įvertindama kitos sandorio šalies patikimumą ir mokumą. Įmonė neteikia kreditų, ir neturi vertybinių popierių pozicijų kredito, todėl nesusiduria su probleminių kreditų rizika. Atitinkamai Įmonė nesusiduria ir su likutine rizika, tai yra rizika, atsirandanti dėl to, kad Įmonės taikomos kredito rizikos mažinimo priemonės gali būti mažiau

Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
	<p>veiksmingos nei tikėtasi. Įmonė kredito ir sandorio šalies rizikai ir pakankamam kapitalo, reikalingo veiklos rizikai padengti, poreikį, nustato pagal standartizuotą metodą.</p> <p>Rizikos lygis vertintinas kaip žemas.</p>
ii) Likvidumo rizikos	<p>rizika, kad Įmonė laiku nesugebės įvykdyti Įmonės mokėjimo įsipareigojimų. Įmonės politika yra palaikyti pakankamą grynujų pinigų ir grynujų pinigų ekvivalentų kiekį arba užsitikrinti finansavimą naudojant atitinkamą kiekį kredito linijų ar kitų skolinimosi priemonių, siekiant įvykdyti savo planuose numatytus įsipareigojimus, be to Įmonėje nuolatos stebimi ateities mokėjimų įsipareigojimai ir jie lyginami su planuojamomis gauti pajamomis.</p> <p>Rizikos lygis vertintinas kaip žemas.</p> <p>Likvidumo rizikos nustatymas, vertinimas ir valdymas ICAAP metu remiasi nuolatinio Įmonės ateities mokėjimų įsipareigojimų stebėjimu ir jų lyginimu su planuojamomis gauti pajamomis bei detaliu finansinių srautų planavimu.</p>
iii) Rinkos rizika	<p>rizika, kad Įmonė patirs nuostolių dėl rinkos kintamųjų svyravimo. Įmonei aktualiausias rinkos rizikos yra palūkanų normos ir užsienio valiutos rizika. Pagrindinė užsienio valiutos rizika, su kuria gali susidurti Įmonė, kiltų dėl to, kad Įmonė atliktų sandorius užsienio valiuta ir turėtų atvirąją poziciją tam tikromis užsienio valiutomis. Įmonės politika yra suderinti pinigų srautus iš labai tikėtinų būsimų sandorių kiekviena užsienio valiuta.</p> <p>Įmonė prekybos knygos neturi, todėl rinkos rizika susijusi su prekybos knyga neaktuali.</p>
iv) Nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	<p>nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika, įvardyta ne prekybos knygoje ir palūkanų normos rizika, įvardyta ne prekybos knygoje. Įmonės veikloje nėra aktualios, nes Įmonė ne prekybos knygos neturi.</p>
b) Operacinės rizikos , kuri susideda iš:	
i) Netinkamos finansinės apskaitos vedimo rizika	<p>rizika, kad Įmonės apskaitą tvarkantys darbuotojai gali padaryti klaidų, o taip pat rizika, kad gali būti prarasti Įmonės apskaitos duomenys. Rizika yra valdoma keliant darbuotojų, vykdančių apskaitą, kvalifikaciją, o taip pat darant rezervines apskaitos duomenų kopijas. Įmonė yra pasirengusi nenumatytiems atvejams, numatytiems Įmonės veiklos tęstinumo politikoje ir (ar) šią politiką įgyvendinančiuose veiklos tęstinumo planuose. Įmonės finansines ataskaitas kasmet tikrina išorės auditorius.</p>
ii) IRT ir saugumo rizika	<p>rizika patirti nuostolių dėl duomenų konfidencialumo pažeidimo, sistemų ir duomenų vientisumo pažeidimo, sistemų ir duomenų netinkamumo ar jų neprieinamumo arba dėl negebėjimo per pagrįstą laiką ir patiriant pagrįstų sąnaudų pakeisti informacines technologijas, kai pasikeičia aplinka ar verslo poreikiai. IRT ir saugumo rizika apima saugumo riziką, kylančią dėl netinkamų ar nevykusių vidaus procesų arba išorės įvykių, įskaitant kibernetines atakas arba nepakankamą fizinį saugumą.</p> <p>Rizika valdoma užtikrinant (i) Įmonės saugomos informacijos atkuriamumą; (ii) kiekvienam Įmonės darbuotojui suteikiant prieigą tik prie jo darbinėms funkcijoms atlikti būtinos informacijos; (iii) pasirenkant kvalifikuotus, reikiamų žinių, įgūdžių ir patirties turinčius asmenis ir (ar) išorės paslaugų teikėjus, kuris(-i) galėtų efektyviai, tinkamai ir laiku vykdyti pavestas funkcijas, susijusias su informacinės sistemos priežiūra. Rizika valdoma Įmonės Įrašų saugojimo politikoje, Veiklos tęstinumo politikoje, Veiklos funkcijų perdavimo politikoje bei</p>

Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
	kituose Įmonės vidaus dokumentuose nustatyta tvarka.
iii)	Klientų pretenzijų dėl finansinių priemonių portfelių valdymo ir ar investavimo rekomendacijų rizika rizika, kad Įmonės klientai gali reikalauti Įmonės atlyginti jų patirtus investavimo nuostolius. Rizika valdoma užtikrinant tinkamą ir teisės aktų reikalavimus atitinkantį finansinių priemonių portfelių valdymo ir (ar) investavimo rekomendacijų paslaugos teikimą. Teikiant portfelio valdymo paslaugą rizika taip pat valdoma savalaikiškai teikiant informaciją klientams apie padėtį rinkoje bei jų finansinių priemonių portfelių rezultatus.
iv)	Teisės aktų pažeidimo/atitikties rizika rizika, kad Įmonė vykdydama veiklą gali pažeisti teisės aktų reikalavimus tiek teikdama paslaugas klientams, tiek ir organizuodama vidaus procesus. Rizika valdoma Atitikties politikoje nustatytais priemonėmis.
v)	Interesų konfliktų rizika rizika, kad vykdamas Įmonės veiklą gali susidaryti situaciją, kuomet Įmonė turės paskatą veikti ne geriausiais klientų interesais. Rizika valdoma vadovaujantis Įmonės Interesų konfliktų vengimo politika. Esant interesų konfliktui, kurio valdymo priemonės yra nepakankamos, Įmonė prieš teikdama klientui paslaugą, tiek ir paslaugos teikimo eigoje, aiškiai, suprantamai ir pasirašytinai informuoja klientą apie egzistuojantį (ar) atsiradusį interesų konfliktą.
vi)	Žmogaus klaidos rizikos rizika, būdinga visoms Įmonės veiklos sritims, kuri pasireiškia tuo, jog Įmonės darbuotojai gali padaryti klaidų vykdydami savo pareigas. Rizika valdoma investuojant į darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, taip pat esant galimybei stengiamasi automatizuoti kuo daugiau procesų (būdinga apskaitos funkcijai).
vii)	Reputacijos rizikos rizika, kad netinkamas kitų rizikų valdymas gali įtakoti reputacijos netekimą rinkos dalyvių ir klientų akyse. Reputacijos rizika paprastai negali būti įvertinta ir valdoma tiesiogiai. Ši rizika valdoma tinkamu kitų rizikų valdymu, taip pat tinkamai įgyvendinant atitikties funkciją.
viii)	Strateginė rizika rizikos, kylančios dėl išorės ir vidaus aplinkos veiksnių, galinčių turėti neigiamos įtakos įgyvendinant Įmonės tikslus, veiklos nuoseklumui ir tęstinumui dėl klaidingo vertinimo arba jo nebuvimo.
ix)	Pajamų rizika rizikos, kylančios dėl neefektyvios Įmonės veiklos (Įmonės valdymo) ir neužtikrinto pakankamo ir ilgalaikio Įmonės pelningumo lygio.
x)	Rizika susijusi su Įmonės funkcijų pavidimu (delegavimu) atlikti kitiems subjektams rizika, kad subjektai, kuriems yra pavesta (deleguota) dalies funkcijų vykdymas netinkamai vykdys pavestas funkcijas arba nebegalės vykdyti visų pavestų funkcijų. Šios rizikos valdymo priemonės bei Įmonės veiksmai pavestų funkcijų vykdytojui nebegalinti tinkamai vykdyti funkcijų, yra numatomi Įmonės veiklos funkcijų perdavimo politikoje bei veiklos tęstinumo politikoje ir plane.
3.1.2	Rizika, susijusi su verslo aplinka – ši rizika gali būti žymiai reikšmingesnio masto negu su Įmonės veikla susijusi rizika. Dažniausiai tokios rizikos padidėjimas veikia finansinių priemonių kainą, gali įtakoti klientų elgesį ir sąlygoti piniginių lėšų iš finansinių priemonių portfelių atsiėmimą, kas gali sumažinti Įmonės gaunamas pajamas. Ši rizikos kategorija yra prižiūrima Įmonės direktoriaus ir valdybos.
3.2.	Identifikavus patiriamos rizikos rūšis, Įmonė savo pasirinktu metodu įtraukia kiekvieną riziką į Įmonės ICAAP vertinimą. Įvertinusi individualios rizikos rūšis, Įmonė jas sujungia ir įvertina bendrą Įmonės ICAAP rezultatą veiklos rizikai padengti.

4. Veiklos rizikos valdymas

4.1. Įmonė savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais principais, kurie privalo būti nuolatose įgyvendinami vykdamas Įmonės veiklą:

- 4.1.1. Įmonės veikla yra nuolat stebima siekiant kuo anksčiau identifikuoti veiksnius, galinčius turėti įtakos Įmonės veiklai, veiklos tęstinumui, klientų interesų apsaugai ir kt. Tai užtikrinama rengiant periodinius Įmonės direktoriaus ir valdybos susitikimus kylančioms rizikoms aptarti;
- 4.1.2. Įmonės direktorius į rizikos valdymo procesą įtraukia visus Įmonės darbuotojus, kiek tai susiję su jų vykdomomis funkcijomis. Tai užtikrinama periodiškai aptariant su darbuotojais Įmonei aktualias rizikas;
- 4.1.3. Įmonėje nustatyta ir įdiegta organizacinė struktūra, leidžia efektyviai identifikuoti Įmonei kylančias rizikas ir jas valdyti;
- 4.1.4. Įmonės rizikos valdymas grindžiamas geriausia panašaus pobūdžio praktika;
- 4.1.5. Įmonė vadovaujasi atsargumo, konservatyvumo ir apdairumo principais;
- 4.1.6. naujos veiklos rūšys į Įmonės veiklą gali būti įtraukiamos tik pakankamai įvertinus jų riziką.
- 4.2. Pagrindinis Įmonės veiklos rizikos valdymo tikslas yra užtikrinti savalaikį rizikų, galinčių kelti grėsmę Įmonės veiklos tęstinumui, Įmonės kapitalo pakankamumui, identifikavimą ir priemonių šiems rizikoms suvaldyti pritaikymą. Šiam tikslui įgyvendinimui būtini:
 - 4.2.1. tinkamas atsakomybių Įmonės viduje paskirstymas;
 - 4.2.2. efektyvių ir klaidų tikimybę mažinančių vidaus administravimo procedūrų įdiegimas;
 - 4.2.3. tinkamo vidaus kontrolės proceso užtikrinimas;
 - 4.2.4. kruopštus Įmonės kapitalo valdymas;
 - 4.2.5. tinkami visų veiklos grąžų rodikliai;
 - 4.2.6. Įmonės veiklos efektyvumas bei tęstinumas.
- 4.3. Tinkamas atsakomybių Įmonės viduje paskirstymas užtikrinamas Įmonės vidaus politikų / tvarkų, kuriomis vadovaujantis Įmonė vykdo veiklą, patvirtinimu ir jų nuostatų laikymusi vykdamas Įmonės veiklą.
- 4.4. Efektyvių ir klaidų tikimybę mažinančių vidaus administravimo procedūrų įdiegimas užtikrinamas parengiant, patvirtinant, įgyvendinant ir tobulinant Įmonės vidaus dokumentus. Tinkamas vidaus kontrolės procesas užtikrinamas įgyvendinant Įmonės vidaus dokumentus bei procesų aprašymus.
- 4.5. Atsižvelgiant į Įmonės veiklos specifiką Įmonė nuolatose seka veiksnius, galinčius turėti įtakos Įmonės kapitalui ir Įmonės pridėtinių išlaidų dydžiui. Vertindama kapitalo pakankamumą Įmonė analizuoja šioje Politikoje nurodytas rizikas, galinčias turėti įtakos Įmonės kapitalo pakankamumui.
- 4.6. Be kitų Įmonės vidaus tvarkose nurodytų priemonių, skirtų Įmonės veiklos rizikai mažinti, turi būti užtikrinta, kad Įmonėje nuolat būtų stebimas kapitalo pakankamumas bei nustatoma, koks kapitalas reikalingas, kad būtų padengtos rizikos, susijusios su Įmonės veikla. Jei nustatytas kapitalo poreikis viršija Įmonės pajėgumus, Įmonės valdymo organai privalo imtis skubių priemonių mažinti veiklos rizikos veiksnius.
- 4.7. Įgyvendindama tinkamą ir veiksmingą rizikos valdymo sistemą, Įmonė užtikrina, kad nuolat būtų vertinama ir valdoma Įmonei kylanti arba galinti kilti rizika.
- 4.8. Įmonės rizikos valdymo sistema sudaro šios sudėtinės dalys:
 - 4.8.1. nuolatinė Įmonės veiklos stebėseną, kuri leidžia kuo anksčiau identifikuoti veiksnius, galinčius turėti įtakos Įmonės veiklai;
 - 4.8.2. rizikos identifikavimas ir apibrėžimas (skirti apibrėžti veiklą, produktą ar procesą ir nustatyti jų tikslus ir planus);
 - 4.8.3. rizikos įvertinimas ir rizikos lygio nustatymas (analizuojama: kas gali įvykit? kaip, kodėl, kada, kam ir kur tai gali įvykit? Kokie rizikos tipai pasireiškia);
 - 4.8.4. rizikos išmatavimas/analizė (analizuojamas galimų įvykių efektas: kokia tikimybė, kad kažkas įvyks? kokia būtų pasekmė/rezultatas, jei tai įvyktų? kas ir kaip bus paveiktas? Kokios kontrolės priemonės yra arba turi būti taikomos)
 - 4.8.5. elgsena su rizika - rizikos valdymo priemonių sukūrimas ir tobulinimas, rizikos valdymo priemonių naudojimas (nustatyti, ar rizika yra priimtina pagal vertinimo kriterijus, nustatyti kaip elgtis su rizika: i) vengti, t.y. nesiimti tokią riziką sukurančios veiklos, ii) sumažinti, t.y. sumažinti arba kontroliuoti rizikos pasekmes arba dažnumą, iii) perkelti, t.y. perduoti trečiajai šaliai, prisiimti – kai

rizika menka ir jos buvimas nepavojingas);

4.8.6. elgsenos su rizika kontrolė ir stebėjimas (nustatoma: i) kokios alternatyvos yra konkrečiai rizikai kontroliuoti, ii) kokie yra alternatyvų kaštai, iii) kokia priemonė duoda geriausią kontrolės efektą lyginant su kaštais, iv) kokie rizikos parametrai stebimi, v) kas atlieka stebėjimą, vi) kokie yra veiksmai esant tam tikriems atvejams?); ir

4.8.7. ataskaitų teikimas Įmonės direktoriui ir valdybai (nustatoma kokios ataskaitos ir koku dažnumu turi būti teikiamos).

4.9. Įmonėje yra įdiegta tinkama informavimo sistema, vadovaujantis principais iš viršaus į apačią ir iš apačios į viršų. Vadovaujantis minėtais principais, Įmonės direktorius ir valdyba kontroliuoja bendrą Įmonės rizikos priimtinumą lygį, nustato ir informuoja darbuotojus apie Įmonei aktualias rizikas. Įmonės darbuotojai, pastebėję viršytus Įmonės toleruotinos rizikos limitus ir (arba) rizikos valdymo proceso pažeidimus, nedelsiant informuoja Įmonės direktorių.

4.10. Įmonės direktorius turi užtikrinti, kad Įmonėje būtų įgyvendinta rizikos valdymo strategija, įskaitant ir IRT rizikos, su kuria susiduria Įmonė, patvirtinti šios strategijos gyvendinimą reglamentuojantys dokumentai, sukurta, įdiegta ir tobulinama Įmonei kylančios ar galinčios kilti rizikos nustatymo, vertinimo, stebėjimo ir kontrolės sistema bei procedūros.

4.11. Tinkamų visų veiklos grąžų rodiklių palaikymas bei Įmonės veiklos efektyvumas bei tęstinumas yra užtikrinamas Įmonės direktoriui ir valdybai periodiškai (ne rečiau kaip kas ketvirtį) analizuojant Įmonės veiklos rezultatus. Įmonės veiklos tęstinumas taip pat yra užtikrinamas įgyvendinant Įmonės veiklos tęstinumo politiką.

5. Rizikos vertinimas

5.1. Įmonėje turi būti įdiegtas efektyvus rizikos vertinimo procesas, kuris apimtų vertinimą, ar numatomi Įmonės veiklos pertvarkymai, sprendimai dėl Įmonės turto panaudojimo ir kiti su Įmonės veikla susiję sprendimai, kurie nesąlygos Įmonės veiklos tęstinumo nutraukimo, nesąlygos Įmonės kapitalo nepakankamumo ir kt.

5.2. Rizikos vertinimo procesas organizuojamas laikantis šių principų:

5.2.1. turi būti užtikrinta, kad būtų tinkamai nustatyta kiek rizikos Įmonė gali prisiimti ir koks yra Įmonės kapitalo poreikis tokiai rizikai padengti;

5.2.2. turi būti užtikrinta, kad vertinimo procesas taptų neatskiriama Įmonės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamąja dalimi;

5.2.3. vertinimo procesas turi atitikti Įmonės veiklą, t. y. turi būti atsižvelgiama į Įmonės veiklos mastą, pobūdį ir sudėtingumą, prisiimamą riziką ir atliekamas operacijas;

5.2.4. vertinimo procesas turi apimti visas Įmonės patiriamas rizikos rūšis, ypatingą dėmesį kreipiant į tą riziką, kuri, Įmonės nuomone, jos veiklai yra reikšminga;

5.2.5. turi būti užtikrintos tinkamos įgyvendinimo procedūros ir nuolatinė jų peržiūra; Įmonės valdymo organai turi užtikrinti, kad įgyvendinant vertinimo procesą ir nuolatinio funkcionavimo procedūras būtų įtrauktas visas šiame procese dalyvaujantis personalas ir procedūros būtų reguliariai peržiūrimos ir atnaujinamos.

5.3. Rizikos vertinimas apima:

5.3.1. reikšmingų paslaugų, veiklų, procesų ir sistemų nustatymą ir įvertinimą;

5.3.2. įvertinimą naujų paslaugų, veiklų, procesų ir sistemų prieš jų įvedimą;

5.3.3. išorinių ir vidaus veiksnių vertinimą;

5.3.4. kokybinio ir kiekybinio vertinimo naudojimą;

5.3.5. pradinės rizikos ir likutinės rizikos po kontrolės priemonių panaudojimo vertinimą;

5.3.6. rizikų vertinimą dviem požiūriais: tikimybės ir reikšmės.

5.4. Rizikos vertinimas Įmonėje bus atliekamas pastoviai. Rizikos vertinimas bus naudojamas siekiant įvertinti rizikas, taip pat ir susijusius tikslus.

5.5. Rizikos vertinimas bus atliekamas trejopai:

5.5.1. pradinės rizikos dydžio (būklės) vertinimas: rizikos atsiradimo ir jos pasekmių vertinimas

nepanaudojus esamų rizikos kontrolės priemonių;

5.5.2. rizikos dydžio (būklės) panaudojus esamas kontrolės priemones vertinimas: rizikos atsiradimo ir jos pasekmių vertinimas panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones;

5.5.3. likutinės rizikos dydžio (būklės) vertinimas: rizikos lygmens vertinimas panaudojus visas rizikos kontrolės priemones.

5.6. Įmonei priimtinas tik toks rizikos lygis, kuris nekeltų grėsmės pažeisti kapitalo pakankamumui nustatytus reikalavimus.

5.7. Tuo atveju, jeigu panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones rizikos lygmuo bus priimtinas, tokia rizika bus priimtina. Tačiau tuo atveju, jeigu likutinės rizikos lygmuo panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones išliks nepriimtinas, turės būti nustatomos tolimesnės rizikos kontrolės priemonės.

6. Rizikos valdymas, priemonės ir procedūros

6.1. Atliekant rizikos valdymą visų pirma bus kiekybiškai įvertinamas rizikos dydis (būklė). Rizikos dydis (būklė) vertinamas naudojant rizikos tikimybės ir reikšmės kriterijus bei šių sąveiką.

6.2. Rizikos tikimybė bus nustatoma naudojant tokius parametrus:

Eil. Nr.	Tikimybė	Kriterijus
1.	Labai maža	0 – 5 proc. – labai netikėtina arba beveik neįmanoma
2.	Maža	6 – 20 proc. – maža, bet nėra neįmanoma
3.	Vidutinė	21 – 50 proc. – gana tikėtina, kad gali įvykti
4.	Aukšta	51 – 80 proc. – labiau tikėtina, jog įvyks, negu neįvyks
5.	Labai aukšta	81 – 100 proc. – beveik neabejotinai įvyks

6.3. Rizikos reikšmė bus nustatoma naudojant tokius parametrus:

Eil. Nr.	Reikšmė	Kriterijus
1.	Labai maža	Gali turėti nedidelį poveikį vienai arba kelioms Įmonės veiklos sritims
2.	Maža	Gali turėti nedidelį poveikį daugumai Įmonės veiklos sričių
3.	Vidutinė	Gali turėti didelį poveikį viena arba kelioms Įmonės veiklos sritims
4.	Didelė	Gali turėti didelį poveikį daugumai Įmonės veiklos sričių
5.	Labai didelė	Gali turėti didelį poveikį visai Įmonės vykdomai veiklai

6.4. Atlikus Rizikos reikšmės ir tikimybės įvertinimą, kaip nurodyta pirmiau, bus galimi toliau nurodomi pasirinkimai:

- (i) priimti riziką = rizikos registravimas;
- (ii) išvengti rizikos = eliminuoti riziką (vengti tokios situacijos);
- (iii) sumažinti riziką = įdiegti rizikos kontrolės procedūras;
- (iv) pasidalinti riziką = dalintis riziką su kuo nors (pvz., apsidrausti).

Valdant rizikas gali likti likutinė rizika, kurios negalima pašalinti.

6.5. Reikšmės ir tikimybės sąveika yra pavaizduota žemiau pateikiamoje schemoje:

Tikimybė						
Labai maža	Maža	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta		Reikšmė
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
Geltona	Geltona	Raudona	Raudona	Raudona	Labai didelė	
(5)	(10)	(15)	(20)	(25)	(5)	
Žalia	Geltona	Geltona	Raudona	Raudona	Didelė	
(4)	(8)	(12)	(16)	(20)	(4)	
Žalia	Geltona	Geltona	Geltona	Raudona	Vidutinė	
(3)	(6)	(9)	(12)	(15)	(3)	
Žalia	Žalia	Geltona	Geltona	Geltona	Maža	
(2)	(4)	(6)	(8)	(10)	(2)	
Žalia	Žalia	Žalia	Žalia	Geltona	Labai maža	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)	

- 6.6. Rizikų valdymo tikslais Įmonėje bus reguliariai vedamas ir pildomas Registras. Registrą sudarys atitinkamos rizikų ir duomenų apie šias rizikas (įskaitant rizikos dydį (būklę) suvestinė. Konkrečios rizikos suvestinės forma pridedama prie šios Politikos (priedas Nr. 1).
- 6.7. Atsižvelgiant į nedideles Įmonės veiklos apimtis bei nedidelį Įmonės darbuotojų skaičių, Įmonėje nėra kuriamas atskiras vidaus rizikos valdymo funkciją atliekantis padalinys bei neskiriamas atskiras darbuotojas šiai funkcijai užtikrinti. Įmonės vidaus rizikos valdymo funkcijos palaikymą privalo užtikrinti Įmonės atitikties pareigūnas.
- 6.8. Vertinant Įmonės veiklos rizikas, Įmonės atitikties pareigūnas remiasi Įmonės veiklos rezultatų vertinimu nepalankiausiomis sąlygomis, t. y. darydamas prielaidą, kad realizavosi keletas rizikų ženkliai apimtimi.
- 6.9. Pagrindinės Įmonės atitikties pareigūno funkcijos, susijusios su rizikos valdymu, yra:
- 6.9.1. efektyvaus rizikos valdymo proceso Įmonėje užtikrinimas;
 - 6.9.2. rizikos valdymo procedūrų ir politikų peržiūra, jų veiksmingumo vertinimas ir pasiūlymų jų tobulinimui teikimas;
 - 6.9.3. nustatytų rizikų valdymo veiksmų planų ir kontrolės priemonių veiksmingumo ir jų įgyvendinimo vertinimas;
 - 6.9.4. nuolatinė galimos rizikų įtakos Įmonei analizė;
 - 6.9.5. rizikos valdymo principų nustatymas;
 - 6.9.6. Politikoje numatytų tikslų įgyvendinimo užtikrinimas;
 - 6.9.7. valdybos ir Įmonėje direktoriaus nustatytų veiklos rizikų peržiūra ir vertinimas;
 - 6.9.8. priimtino rizikos lygio nustatymas ir siūlymas Įmonės direktoriui ir valdybai;
 - 6.9.9. reguliari rizikų tendencijų analizė ir stebėseną;
 - 6.9.10. savalaikis informacijos pateikimas Įmonės direktoriui ir valdybai.
- 6.10. Už rizikos valdymą atsakingas Įmonės atitikties pareigūnas kiekvienais metais atlieka pagrindinių veiklos sričių rizikų vertinimą, įvertindamas Įmonės direktoriaus ir valdybos nustatytas pagrindines veiklos rizikas, kurios gali daryti neigiamą poveikį Įmonės veiklai bei įvertindamas nustatytų rizikų

mažinimo planus. Toks vertinimas apims: (i) kiekvienos veiklos srities rizikos nustatymą ir įvertinimą; (ii) sprendimus dėl veiksmų planų.

- 6.11. Dalis atitikties pareigūno funkcijų atitikties pareigūno teikimu ir valdybos sprendimu gali būti pavestos atlikti kitiems Įmonės darbuotojams, tačiau tai nepanaikina atitikties pareigūno atsakomybės užtikrinant šios Politikos įgyvendinimą. Įmonė privalo užtikrinti, kad rizikos valdymo funkcija būtų atskirta nuo veiklos funkcijų.
- 6.12. Politikos 6.13 punkte minimu atveju, atitikties pareigūnas parengia ir pateikia Įmonės valdybai tvirtinti sąrašą asmenų (Įmonės darbuotojų ir (ar) išorės paslaugų teikėjų), kurie atsakingi už konkrečių rizikų, nurodytų šioje Politikoje, valdymą.
- 6.13. Įmonė užtikrina, Atitikties pareigūno dalyvavimą rengiant Įmonės rizikos valdymo strategiją ir priimant sprendimus dėl reikšmingos rizikos valdymo tam, kad galėtų pateikti visapusišką visų Įmonės rizikos rūšių apžvalgą.
- 6.14. Naujos veiklos rūšys, nauji produktai ar paslauga įtraukiami į rizikos valdymo procesą ir į Įmonės veiklą gali būti įtraukiamos, tik atitikties pareigūnui pakankamai įvertinus jų riziką ir, jeigu reikalinga, ėmusis priemonių kylančių rizikų valdymui. Jie turi atitikti šiuos reikalavimus:
 - 6.14.1. procedūros ir veiklos principai yra reglamentuoti ir atitinkamai patvirtinti;
 - 6.14.2. visi sandorius sudarantys, apskaitantys ir kontroliuojantys darbuotojai yra gerai susipažinę su produkto ir instrumento turima rizika;
 - 6.14.3. jeigu reikia, numatyta sprendimų priėmimo hierarchija;
 - 6.14.4. yra priemonės ir galimybės kontroliuoti riziką.
- 6.15. Veiklos, produktų, paslaugų rizikos pervertinamos ir tuo atveju, jeigu atsiranda naujos rizikos jau vykdomoje veikloje.

7. Specialiosios nuostatos, susijusios su IRT rizikos valdymu

- 7.1. Įmonė parengia ir ne rečiau kaip kartą per metus, arba dažniau, įvykus tam tikriems pokyčiams, peržiūri ir atnaujina savo veiklos funkcijų, atsakingų vykdytojų ir pagalbinių procesų žemėlapi (veiklos funkcijų ir atsakingų asmenų sąrašą).
- 7.2. Įmonė parengia ir ne rečiau kaip kartą per metus, arba dažniau, įvykus tam tikriems pokyčiams, peržiūri ir atnaujina Įmonės informacinių išteklių, kuriais grindžiamos Įmonės veiklos funkcijos ir pagalbiniai procesai, registrą. Registre nurodoma Įmonės darbuotojų (arba Įmonės pasitelktų išorės paslaugų teikėjų) atskaitomybė ir atsakomybė už kiekvieną informacinį išteklių (inventorizavimas, klasifikavimas, apsauga, prieigų valdymas, tinkamas tvarkymas, kai išteklius pašalinamas ar sunaikinamas, ir pan.).
- 7.3. Už Politikos 7.1 – 7.2 p. nurodytų dokumentų parengimą yra atsakingas Įmonės atitikties pareigūnas. Asmenys, atsakingi už atitinkamas IRT funkcijas / sistemas, turi patiekti atitikties pareigūnui visą reikalingą informaciją, kuri gali būti reikalinga siekiant parengti / atnaujinti Politikos 7.1 – 7.2 p. nurodytus dokumentus.

8. Informacija Lietuvos bankui

- 8.1. Įmonė turi užtikrinti, kad informacija apie ICAAP, kuri reikalinga atliekant Įmonės priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą, būtų laiku pateikiama Lietuvos bankui.
- 8.2. Informaciją apie Įmonės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir ICAAP rezultatus, apskaičiuotus pagal finansinių metų paskutinės dienos duomenis, Įmonė privalo pateikti Lietuvos bankui nustatytais terminais.
- 8.3. Apie ICAAP pakeitimus Įmonė turi raštu informuoti Lietuvos banką per 10 (dešimt) darbo dienų po pakeitimų patvirtinimo.
- 8.4. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, Įmonė privalo nustatytais terminais pateikti Lietuvos bankui šias Įmonės direktoriaus ir atsakingų darbuotojų pasirašytas priežiūrai skirtas finansines ataskaitas:
 - 8.4.1. tarpinę finansinę atskaitomybę, parengtą pagal atitinkamo ketvirčio paskutinės dienos duomenis;
 - 8.4.2. kapitalo pakankamumo skaičiavimo ataskaitą, parengtą pagal atitinkamo ketvirčio paskutinės dienos duomenis.

- 8.5. Priežiūrai skirtos finansinės ataskaitos, taip pat kapitalo pakankamumo ataskaitos Lietuvos bankui teikiamos vadovaujantis Apraše nustatyta tvarka ir terminais.
- 8.6. Pasibaigus finansiniams metams, Įmonė nustatytais terminais, po to, kai visuotinis akcininkų susirinkimas priima sprendimą patvirtinti audituotas metines finansines ataskaitas, pateikia Lietuvos bankui Įmonės direktoriaus ir atsakingų darbuotojų pasirašytus dokumentus:
 - 8.6.1. patvirtintas metines finansines ataskaitas, sprendimą dėl pelno (nuostolių) paskirstymo ir metinį pranešimą kartu su auditoriaus išvada;
 - 8.6.2. kapitalo pakankamumo skaičiavimo ataskaitą ir priežiūrai skirtas finansines ataskaitas, parengtas pagal audito Įmonės patikrintų metinių finansinių ataskaitų duomenis.
- 8.7. Įmonė kartu su Politikos 7.7 punkte nurodytomis audituotomis finansinėmis ataskaitomis Lietuvos bankui taip pat turi pateikti ir Įmonės išorės auditoriaus ataskaitą, kurioje turi būti nurodyta informacija, kaip Įmonė laikosi FPRĮ 16 straipsnio 16-18 dalyse ir VOT 27-52 punktuose nustatytų reikalavimų.

9. Baigiamosios nuostatos

- 9.1. Šios Politikos pagrindu atlikti vertinimai, surinkta informacija ir kiti dokumentai saugomi Įmonėje nustatyta dokumentų saugojimo tvarka.
- 9.2. Politika tvirtinama ir keičiama Įmonės valdybos sprendimu.
- 9.3. Politika įsigalioja nuo jos patvirtinimo ir galioja iki jos pakeitimo, papildymo ir (arba) panaikinimo momento.
- 9.4. Politika turi būti peržiūrima bent kartą per metus siekiant nustatyti jos trūkumus ar neatitikimus teisės aktams bei Įmonės veiklos modeliui. Už Politikos peržiūrą ir atnaujinimą yra atsakingas Įmonės atitikties pareigūnas.

Priedama:

- 1 priedas. Įmonės veiklos rizikų registro suvestinės forma.

Įmonės veiklos rizikų registro rizikos suvestinės forma

Rizikos sritis: <i>[Bendra sritis, su kuria rizika yra susijusi]</i>	Rizikos valdytojas: <i>[Vadovas atsakingas už riziką ir šios rizikos kontrolę]</i>			
Rizikos aprašymas				
<i>[Nustatyta rizika turi būti aiškiai aprašoma kaip nurodoma žemiau]:</i>				
Įvykis/priežastis – []				
Rezultatas – []				
Rizikos dydis (būklė) prieš panaudojant esamas rizikos kontrolės priemones	Tikimybė []	Reikšmė []	Visuma []	
<i>[Rizikos dydis (būklės) nustatoma vadovaujantis rizikos reikšmės ir tikimybės nustatymo kriterijais]</i>	Esamos rizikos kontrolės priemonės <i>[Tai yra rizikos kontrolės priemonės, kurios yra šiuo metu ir kurios yra taikomos]</i>			
Rizikos dydis (būklė) panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones	Tikimybė []	Reikšmė []	Visuma []	Priimtinas []
<i>[Rizikos dydis (būklės) nustatoma vadovaujantis rizikos reikšmės ir tikimybės nustatymo kriterijais]</i>	<i>[Jei taip, rizika turi būti priimtina, jei ne turi būti imtasi tolimesnių veiksmų]</i>			
Būsimos rizikos kontrolės priemonės	Valdytojas	Įgyvendinimo data	Pastabos	
<i>[Planuojami veiksmai, kurie dar nėra įvykdyti ir kurie skirti toliau kontroliuoti riziką]</i>	<i>[Vadovas atsakingas už rizikos kontrolės priemonės įgyvendinimą]</i>	<i>[Tikėtina įgyvendinimo data]</i>	<i>[Bet kokios reikiamos pastabos]</i>	
Rizikos dydis (būklė) panaudojus būsimas rizikos kontrolės priemones	Tikimybė []	Reikšmė []	Visuma []	
<i>[Planuojami veiksmai, kurie dar nėra įvykdyti ir kurie skirti toliau kontroliuoti riziką]</i>				